

І.П. Мазур¹, В.М. Заболотько², І.Є. Стешенко²¹Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика²Центр медичної статистики МОЗ України

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У 2019 Р.

І.П. Мазур

В.М. Заболотько

І.Є. Стешенко

У статті представлено системний аналіз кадрового забезпечення медичної галузі. Аналіз кількості лікарів в Україні за спеціальностями проведено відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 р. № 446. У системі охорони здоров'я України у 2019 р. в закладах різних форм власності працювало 184 713 лікарів усіх спеціальностей та 330 322 молодших спеціалісти з медичною освітою. Згідно з пода-

ною в наказі номенклатурою лікарських спеціальностей, в Україні є 129 спеціальностей лікарів, а саме: I. Внутрішні хвороби (17 спеціальностей, 52 016 лікарів), II. Хірургія (18 спеціальностей, 41 016 лікарів), III. Педіатрія (25 спеціальностей, 18 243 фахівці, з них 8966 педіатрів, 9277 лікарів-спеціалістів), IV. Стоматологія (6 спеціальностей, 24 622 лікарів) та V. Інші (58 спеціальностей, 34 831 лікар), а також 13 985 лікарів-інтернів. Забезпечення лікарями в установах різних форм власності становило 44,3 особи на 10 тис. населення України, молодшими спеціалістами — 79,2 особи на 10 тис. населення. Підготовка та прийняття державної програми кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні дозволить зберегти трудовий ресурс медичної галузі і позитивно вплине на здоров'я нації.

Ключові слова: лікарі, молодші спеціалісти з медичною освітою, забезпеченість, галузева структура кадрового забезпечення.

Суттєві зміни в системі охорони здоров'я, процеси реформування розпочалися з прийняттям Закону України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (Закон України від 19.10.2017 р.). Запровадження нових механізмів фінансування через Національну службу здоров'я України торкнулося первинної ланки надання медичної допомоги, а саме первинної медико-профілактичної допомоги (Наказ МОЗ України від 19.03.2018). У квітні 2020 р. розпочалися процеси реформування вторинної ланки (Кадрова політика у реформування, 2012). Разом з тим пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19 внесла свої корективи в систему фінансування охорони здоров'я України та стала випробовуванням для усієї медичної сфери.

Ефективна діяльність медичної галузі ґрунтується на відповідному ресурсному забезпеченні, а саме: підготовлених медичних кадрах, чисельності лікарня-

них та амбулаторно-поліклінічних закладів відповідно до потреб системи охорони здоров'я та кількості населення України (Наказ МОЗ, 19.03.2018).

ДИНАМІКА ЗМІН ЧИСЕЛЬНОСТІ ЛІКАРІВ УКРАЇНИ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 10 РОКІВ

За даними статистичної звітності МОЗ України, станом на 31.12.2019 р., медичну допомогу в Україні надавали 184 713 лікарів усіх спеціальностей у закладах охорони здоров'я різних форм власності (Волосовець О.П., Заболотько В.М., Волосовець А.О., 2020; Показники здоров'я населення, 2019). Слід зазначити поступове зменшення кількості лікарів в Україні протягом останніх 9 років: для порівняння у 2010 р. працювало 224 876 лікарів, у 2014 р. — 185 945, у 2018 р. кількість лікарів становила 185 675 осіб. Суттєве зменшення кількості лікарів у 2014 р. зумовлено військовими діями на сході України та відсутністю статистичних по-

казників з Автономної Республіки Крим та тимчасово окупованих територій Донецької і Луганської областей (рис. 1).

ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Проведення порівняльного аналізу медичного персоналу за спеціальностями ускладнюється наявністю різних систем класифікації спеціалізації медичного персоналу в країнах світу та Європи. Номенклатура спеціальностей у сфері охорони здоров'я в Європейських країнах налічує понад 53 одиниці, а в Україні має тенденцію до збільшення: 123 спеціальності у 2011 р., 129 — у 2019 р.

Проведено аналіз кількості лікарів в Україні за спеціальностями відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 р. № 446. Згідно з документом номенклатура включає 129 спеціальностей лікарів, а саме: I. Внутрішні хвороби (17 спеціальностей, 52 016 лікарів), II. Хірургія (18 спеціальностей, 41 016 лікарів), III. Педіатрія (25 спеціальностей, 18 243 фахівців: 8966 педіатрів, 9277 лікарів-спеціалістів), IV. Стоматологія (6 спеціальностей, 24 622 лікарі) та V. Інші (58 спеціальностей, 34 830 лікарів) (рис. 2). У системі охорони здоров'я у 2019 р. працювали 13 985 лікарів-інтернів (Медичні кадри та мережа закладів, 2020).

Медичні кадри за лікарськими спеціальностями напряму «Внутрішні хвороби». Відповідно до номенклатури спеціальностей до розділу «Внутрішні хвороби» віднесено 17 лікарських спеціальностей, за якими працюють 54 620 медичних фахівців (табл. 1). Серед медичних працівників за спеціальностями «Внутрішні хвороби» 52 016 лікарів надають допомогу переважно дорослому населенню, а 2604 — високоспеціалізовані лікарі, що працюють з дитячим контингентом.

Серед цієї групи працюють 15 576 лікарів загальної практики — сімейних лікарів, 12 116 терапевтів, з яких, за даними Національної служби здоров'я України, 3277 надають первинну медичну допомогу, 4142 лікарі медицини невідкладних станів та 22 786 високоспеціалізованих фахівців (у тому числі і дитячих спеціалістів).

Медичні кадри за лікарськими спеціальностями «Хірургія». До спеціалістів розділу «Хірургія» віднесено

Рис. 2. Галузева структура кадрового забезпечення системи охорони здоров'я

18 лікарських спеціальностей та працюють 45 319 фахівців, у тому числі і дитячих (табл. 2). Структура спеціальностей за розділом «Хірургія» та кількість спеціалістів, що надають високоспеціалізовану допомогу як дорослому, так і дитячому населенню надано в таблиці 2.

Медичні кадри за лікарськими спеціальностями напряму «Педіатрія». До спеціалістів розділу «Педіатрія» віднесено 25 лікарських спеціальностей, за якими працюють 18 243 фахівці. Серед цієї групи працюють 8966 (49%) педіатрів та 9277 (51%) високоспеціалізованих фахівців. Стіввідношення високоспеціалізованих фахівців до лікарів первинної спеціалізації «Педіатрія» становило майже 1:1. Водночас, за даними Національної служби здоров'я України, 4398 лікарів-педіатрів є лікарями первинної ланки (табл. 3).

Медичні кадри за лікарськими спеціальностями напряму «Стоматологія». В Україні у 2019 р. надавали стоматологічну допомогу 24 622 лікарі-стоматологи. Серед стоматологічних спеціальностей у системі охорони здоров'я працювали 16 603 лікарі-стоматологи та терапевти-стоматологи (67,4%) (Вороненко Ю.В., 2020). Допомогу дітям та підліткам надавав 1891 лікар-стоматолог (7,7%). Проводили оперативні втручання на щелепно-лицьовій ділянці, видалення зубів — 2142 хірурги-стоматологи (8,7%). Відновлення цілісності зубних рядів, протезування зубів проводили 3206 лікарів-стоматологів-ортопедів (13,0%) та 780 стоматологів-ортодонтів (3,2%) (рис. 3).

Розподіл за спеціалізацією серед лікарів-стоматологів найбільше відповідає вимогам сучасності. Переважна більшість (68%) лікарів-стоматологів мають спеціалізацію «Стоматологія» й «Терапевтична стоматологія» та умовно можуть бути віднесені до лікарів первинної ланки надання стоматологічної допомоги. Високоспеціалізовані лікарі-стоматологи-ортоданти, спеціалісти зі стоматології дитячого віку, хірурги становлять 32% загальної кількості, що в цілому відповідає внутрішньогалузевому співвідношенню спеціальностей в країнах Європи (Мазур І.П., 2020; Мазур І.П., Вахненко О.М., 2020).

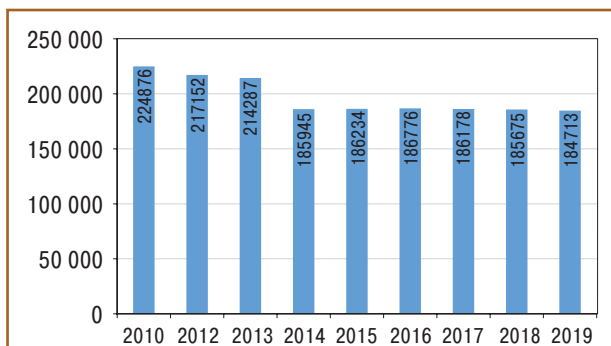

Рис. 1. Кількість лікарів усіх лікарських спеціальностей у закладах охорони здоров'я України різних форм власності (2010–2019 рр.)

Кількість спеціалістів за лікарськими спеціальностями «Внутрішні хвороби»

Назва спеціальності	Усього	Спеціалісти, що надають допомогу переважно дорослому населенню	Дитячі спеціалісти
Алергологія	318	187	131
Гастроентерологія	1065	864	201
Гематологія	401	278	123
Дерматовенерологія	3276	3088	188
Загальна практика — сімейна медицина	15 576	15 576	
Ендокринологія	1728	1500	228
Інфекційні хвороби	2399	1881	518
Кардіологія	3385	3385	
Медицина невідкладних станів	4142	4142	
Неврологія	6518	5798	720
Нефрологія	509	410	99
Пульмонологія	615	512	103
Ревматологія	427	427	
Терапія	12 116	12 116	
Геріатрія			
Токсикологія	41	41	
Фтизіатрія	2104	1811	293
Усього	54 620	52 016	2604

Таблиця 2

Кількість спеціалістів за лікарськими спеціальностями «Хірургія»

Назва спеціальності	Усього	Спеціалісти, що надають допомогу переважно дорослому населенню	Дитячі спеціалісти
Акушерство і гінекологія	11 248	10 999	249
Анестезіологія	8421	7128	1293
Нейрохірургія	744	691	53
Онкогінекологія	271	271	
Онкологія	809	777	32
Онкоотоларингологія	39	39	
Онкохірургія	764	764	
Ортопедія і травматологія	4201	3735	466
Отоларингологія	3395	2684	711
Офтальмологія	4061	3458	603
Проктологія	266	266	
Судинна хірургія	-	-	-
Торакальна хірургія	258	258	
Урологія	1988	1905	83
Хірургія	8165	7352	813
Трансплантологія			
Комбустіологія			
Хірургія серця та магістральних судин	689	689	
Усього	45 319	41 016	4303

Медичні кадри, віднесені до лікарських спеціальностей напрямку «Інші». Відповідно до затвердженої номенклатури лікарських спеціальностей розділ V. «Інші» включає 58 спеціальностей, за якими працюють 35 277 лікарів, у тому числі 446 осіб, що надають медичну допомогу дітям. Спеціалістів з організації та управління охороною здоров'я налічується 10 082 особи, у тому числі 899 статистиків (табл. 4).

Медичні спеціалісти, що працюють у закладах охорони здоров'я різних форм власності. У 2019 р. 154 265 (83,5%) лікарів працювали в закладах Міністерства охорони здоров'я України, 9885 (5,4%) лікарів — у інших міністерствах і відомствах та

20 563 (11,1%) — у приватних структурах. Серед фахівців, що працюють у приватних закладах, стоматологів — 8595 осіб (34,9% від загальної кількості стоматологів), лікарів терапевтичного профілю — 2880 (8,4%), хірургічного профілю — 1639 (5,9%), акушерів-гінекологів — 1166 (10,4%), дерматовенерологів — 605 (18,5%), педіатрів — 636 (7,1%), лікарів загальної практики — сімейних лікарів — 456 (2,9%).

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЛІКАРЯМИ В УКРАЇНІ

За останнє десятиріччя спостерігається тенденція до зменшення кількості медичних спеціалістів з вищою освітою на 10 тис. населення. У 2010 р.

Таблиця 3

Розподіл спеціалістів за лікарськими спеціальностями «Педіатрія», що надають медичну допомогу дитячому населенню України

Педіатрія	
Дитяча алергологія	131
Дитяча анестезіологія	1293
Дитяча гастроентерологія	201
Дитяча гематологія	123
Дитяча гінекологія	249
Дитяча дерматовенерологія	188
Дитяча ендокринологія	228
Дитяча імунологія	56
Дитяча кардіоревматологія	294
Дитяча неврологія	720
Дитяча нефрологія	99
Дитяча онкологія	32
Дитяча ортопедія і травматологія	466
Дитяча отоларингологія	711
Дитяча офтальмологія	603
Дитяча патологічна анатомія	71
Дитяча психіатрія	319
Дитяча пульмонологія	103
Дитяча урологія	83
Дитяча фтизіатрія	293
Дитяча хірургія та нейрохірургія	813 + 53 = 866
Дитячі інфекційні хвороби	518
Неонатологія	1630
Усього спеціалістів	9277
Педіатрія	8966
Усього	18 243

Таблиця 4

Кількість спеціалістів за лікарськими спеціальностями «Інші»

Назва спеціальності	Усього
Організація та управління охороною здоров'я	10 082
Бактеріологія та вірусологія	642
Генетика медична	114
Лаборанти-генетики	29
Гігієна дітей та підлітків	6
Гігієна праці	42
Гігієна харчування	31
Дезінфекційна справа, паразитологія, епідеміологія	396
Ендоскопія	947
Дієтологія	97
Загальна гігієна	311
Імунологія	172 (у тому числі 56 дитячих)
Клінічна біохімія	
Клінічна лабораторна діагностика	
Комунальна гігієна	36
Лаборанти	2483
Лабораторна імунологія	
Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища	
Лабораторні дослідження фізичних факторів навколишнього середовища	
Лабораторні дослідження хімічних факторів навколишнього середовища	
Лікувальна фізкультура і спортивна медицина	466
Медична психологія	195
Наркологія	1058
Народна та нетрадиційна медицина	19
Патологічна анатомія	1041 (у тому числі 71 дитячий)
Професійна патологія	
Психіатрія	3211 (у тому числі 319 дитячих)
Психотерапія	232
Психофізіологія	
Радіаційна гігієна	8
Радіологія, променева терапія, радіонуклідна діагностика	488
Рентгенологія	3877
Рефлексотерапія	101
Санологія	26
Сексопатологія	67
Судова медицина	1190
Трансфузіологія	292
Ультразвукова діагностика	3483
Фізіотерапія	1134
Функціональна діагностика	1520
Інші	1481
Усього	35 277 (у тому числі 446 дитячих)

в Україні було 224 876 лікарів та забезпеченість становила 49,3 на 10 тис. населення, у 2014 р. відбулося їх суттєве зменшення і кількість лікарів становила 185 945 осіб та забезпеченість — 43,5. У 2019 р. працювало 184 913 осіб, а забезпеченість лікарями становила 44,3 на 10 тис. населення України (рис. 4). Упродовж останніх 5 років спостерігається сталість у забезпеченні лікарями, що дорівнює близько 44 медичним працівникам на 10 тис. населення. Разом із тим, по-

ступово зменшується забезпечення лікарями в закладах охорони здоров'я МОЗ України з 38 до 37 лікарів на 10 тис. населення (Мазур І.П., Надутий К.О., 2020а; Мазур І.П., Надутий К.О., 2020б).

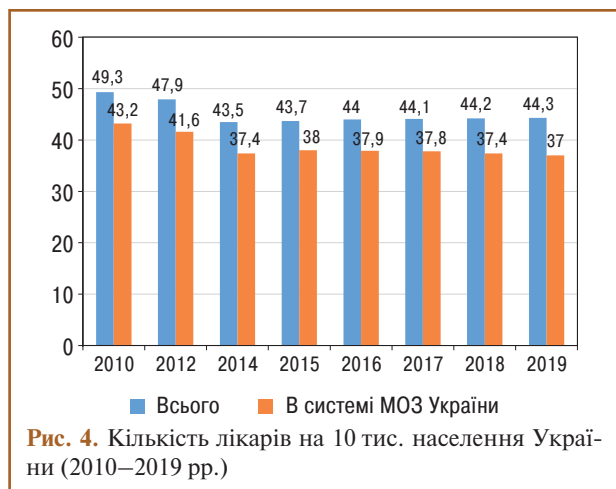

Рис. 4. Кількість лікарів на 10 тис. населення України (2010–2019 рр.)

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЛІКАРЯМИ В СИСТЕМІ МОЗ УКРАЇНИ

У закладах МОЗ України працюють 154 265 лікарів, включаючи співробітників науково-дослідних інститутів та закладів вищої освіти, забезпеченість населення лікарями становить 36,96 на 10 тис. населення (у 2018 р. — 37,36).

У лікувально-профілактичних закладах МОЗ України працюють 141 228 лікарів та забезпеченість ними становить 33,84 на 10 тис. населення.

Соціально-демографічний профіль кадрового потенціалу. Переважна більшість працівників медичної галузі — це жінки. Серед лікарів $\frac{2}{3}$ працівників становлять жінки. Серед молодшого медичного персоналу частка жінок становить 93% осіб.

Із кожним роком збільшується кількість працівників пенсійного віку. Кожний четвертий лікар, що працює в галузі, пенсійного віку (у 2019 р. 24,7% кадрів становили лікарі пенсійного віку). Така тенденція зберігається протягом останніх 10 років, не зважаючи на підвищення пенсійного віку в країні.

МОЛОДШІ СПЕЦІАЛІСТИ З МЕДИЧНОЮ ОСВІТОЮ

Кількість середнього медичного персоналу (молодших спеціалістів з медичною освітою), що працювали в Україні у 2019 р. становила 330 322 особи (забезпеченість 79,2 на 10 тис. населення). Переважна більшість молодших спеціалістів, а саме 296 054 фахівці (89,6%) працювали в закладах системи МОЗ України (забезпеченість на 10 тис. населення становила 70,9). Із загальної кількості молодших спеціалістів у закладах МОЗ України станом на 31.12.2019 р. працювало 28 790 фельдшерів, 14 154 акушерки, 218 127 медичних сестер (рис. 5).

Кількість молодших спеціалістів з медичною освітою, які працювали в інших міністерствах і відомствах, — 15 514 фахівців (4,7%), у приватних структурах — 18 754 (5,7%) спеціалісти.

Спостерігається чітка тенденція до зменшення кількості молодших спеціалістів з медичною освітою в Україні та забезпеченості ними населення. У 2010 р. зареєстровано 428 667 осіб (забезпеченість

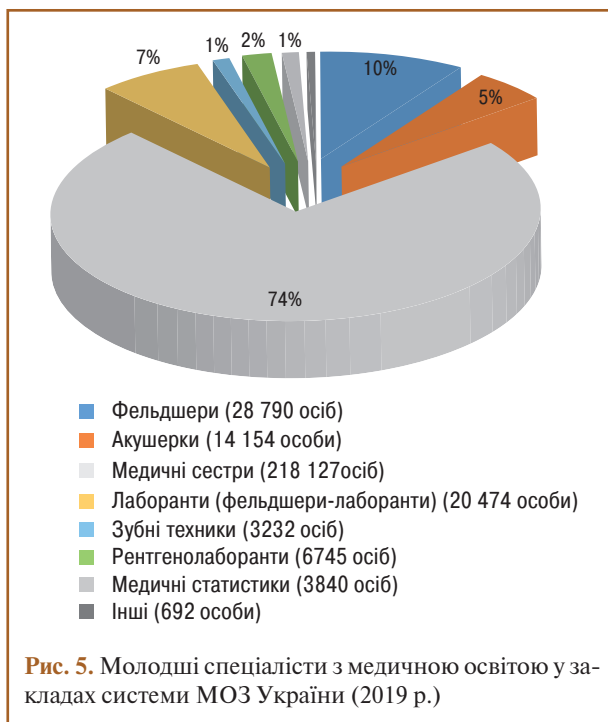

Рис. 5. Молодші спеціалісти з медичною освітою у закладах системи МОЗ України (2019 р.)

на 10 тис. населення становила 94,1). У 2015 р. працювало 371 736 фахівців (забезпеченість на 10 тис. населення — 87,3), у 2018 р. — 345 364 (забезпеченість на 10 тис. населення — 82,3).

У закладах системи МОЗ укомплектованість штатних посад середнього медичного персоналу фізичними особами у 2019 р. становила 89,2%. Відсоток осіб пенсійного віку — 12,5%, тобто кожен 8-й працівник. Для порівняння, у 2010 р. 15,8% кадрів середнього медичного персоналу становили особи пенсійного віку, у 2015 р. — 13,2%, у 2018 р. — 12,7%.

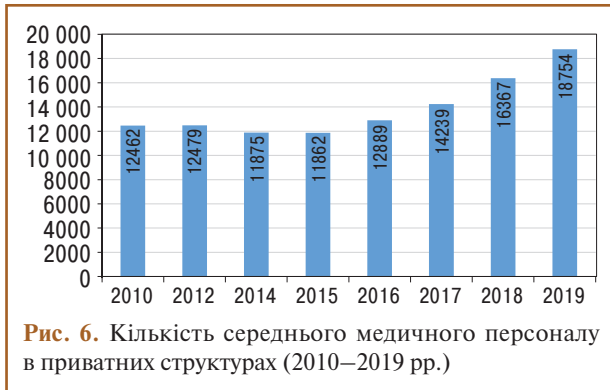
Із 296 054 молодших спеціалістів з медичною освітою, що працювали в закладах МОЗ України, мають кваліфікаційну категорію 219 934 фахівці (151 622 — вищу, 38 141 — першу, 26 912 — другу).

Зменшується кількість середнього медперсоналу, що працювали у закладах інших міністерств та відомств, у 2010 р. їх чисельність становила 25 687 працівників, у 2015 р. — 15 839, у 2018 р. зменшилася до 15 585, у 2019 р. — до 15 514 осіб. Це свідчить про необхідність підвищення мотиваційної складової професійної діяльності молодших спеціалістів з медичною освітою.

У приватних структурах, навпаки, за останні 10 років спостерігається тенденція до зростання кількості кадрів. Так, у 2010 р. їх кількість становила 12 462 особи, у 2013 р. вона збільшилася до 13 477. У 2018 р. в приватних закладах охорони здоров'я працювало 16 367 медичних працівників, а в 2019 р. — 18 754, що є найвищим показником за всі досліджувані роки (рис. 6).

КІЛЬКІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ НА РІЗНИХ РІВНЯХ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Обґрунтування потреби в кадрах має спиратися на певні нормативні орієнтири (*Закон України,*

05.09.2017). Тривалий час лікувально-профілактичні заклади регулювали штатні нормативи відповідно до наказу МОЗ України від 23.02.2000 р. № 33 «Про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я», який на сьогодні не чинний. Згідно зі ст. 34 (абзац 6) Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» «Нормативи навантаження лікуючих лікарів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я» (**Наказ МОЗ, 23.02.2020**).

Наказом Міністерства охорони здоров'я України 19.03.2018 р. № 504 встановлено вимоги щодо організації та забезпечення надання первинної медичної допомоги. У п. 4, II розділу Порядку надання первинної медичної допомоги визначено оптимальний обсяг практики на первинному рівні медичної допомоги, що становить: 1800 осіб на одного лікаря загальної практики — сімейного лікаря; 2000 осіб на одного лікаря-терапевта; 900 осіб на одного лікаря-педіатра (**Наказ МОЗ, 23.02.2020**).

За даними літературних джерел щодо результатів аналізу кадрових ресурсів системи охорони здоров'я України частка лікарів спеціалізованої допомоги на 01.01.2019 р. становила 79%, первинної допомоги — 18%, а екстреної допомоги — 4%. Структура кадрового забезпечення системи охорони здоров'я за рівнем надання медичної допомоги майже не змінюється з 1993 р. Співвідношення лікарів первинної медичної допомоги та вторинної ланки у 1993 р. становило 1:5,4, а у 2018 р. — 1:4,5. У країнах Європейського Союзу такий показник становить 1:3.

На основі даних Центру медичної статистики МОЗ України, Національної служби здоров'я України проведено аналіз кадрового забезпечення відповідно до рівня надання медичної допомоги (**Кадрова політика, 2012**). Для цього лікарів розподілено на наступні групи за спеціалізацією:

- **управління охороною здоров'я:** 10 082 лікарі з організації та управління охороною здоров'я;
- **стоматологія:** 24 622 фахівці, з них у закладах МОЗ України працювало 15 365 осіб;
- **лікарі-інтерни:** 13 985 осіб;
- **для забезпечення екстреної медичної допомоги:** медицина невідкладних станів — 4142 фахівці, з них у закладах МОЗ України — 3929 осіб;

- **для забезпечення первинної медичної допомоги:** заданими Національної служби здоров'я на 1 січня 2020 р. первинну медичну допомогу надавали 22 791 медичний спеціаліст, з них 34% терапевтів і педіатрів у загальній кількості лікарів.

Загальна практика — сімейна медицина: 15 576 фахівців, з них у закладах МОЗ України працювали 15 029 осіб.

Терапія: лікарі-терапевти, що надають первинну медичну допомогу — 3277 (з них 1354 обіймають посади лікарів — терапевтів дільничних).

Педіатрія: лікарі-педіатри, що надають первинну медичну допомогу — 4398 (з них 2601 обіймає посади лікарів — педіатрів дільничних);

- **для забезпечення вторинної ланки надання медичної допомоги:** для забезпечення вторинного рівня та високоспеціалізованої медичної допомоги в Україні працюють 90 949 лікарів різних спеціальностей.

Фахівці за спеціальностями «Внутрішні хвороби»:

- терапевти широкого профілю — 9190 фахівців (без первинної медичної допомоги);

- вузькопрофільні спеціалісти — 20 339 лікарів.

Фахівці за спеціальностями «Хірургія» — 41 016 лікарів.

Фахівці за спеціальностями «Педіатрія»:

- педіатри — 4583 фахівці (без первинної медичної допомоги);

- високоспеціалізовані — 9270 лікарів.

Фахівці за спеціальностями напрямку «Інші» — 6662 лікарі.

Співвідношення лікарів, що надають первинну медичну допомогу, і тих, що надають спеціалізовану і високоспеціалізовану медичну допомогу, становить 20,09% до 79,91%, або 1:3,98.

Таким чином, системний аналіз кадрового забезпечення медичної галузі є невід'ємною складовою соціально-економічної стратегії національної системи охорони здоров'я України (**Резолюція ООН, 25.09.2015; Указ Президента № 722/2019**). Визначення кадрового потенціалу медичної галузі є підґрунтям для подальшого проведення реформування системи охорони здоров'я.

Із 2014 р. не спостерігається суттєвих змін кількості лікарів, що працюють у медичній галузі. Забезпечення лікарями протягом цього періоду є сталим та становило у 2019 р. — 44,3 на 10 тис. населення України, у закладах охорони здоров'я МОЗ України — 37 лікарів на 10 тис. населення. Майже 80% лікарів надають спеціалізовану (вторинну) та високоспеціалізовану (третинну) медичну допомогу і лише 20% — первинну медико-профілактичну допомогу.

Для планування потреби в медичних працівниках на етапі підготовки в університетах, коледжах та забезпечення кадрами лікувальних закладів необхідно прийняти державну програму кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні відповідно до Закону України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, на-

укових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» (*Закон України, 20.11.2012*). Збільшення фінансування, підвищення мотиваційної складової професійної діяльності, обсягів фахової підготовки та перепідготовки лікарів, медичних працівників дозволить зберегти трудовий ресурс медичної галузі і позитивно вплине на здоров'я нації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Волосовець О.П., Заболотько В.М., Волосовець А.О. (2020) Кадрове забезпечення галузі охорони здоров'я в Україні та світі: сучасні виклики. Українські медичні вісті, Т. 12, 1(84): 2026.

Вороненко Ю.В., Мазур І.П., Павленко О.В. (2020) Стomatологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2019 рік: довідник. Поліум, Кропивницький, 92 с. ISBN 978-966-8559-76-1.

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» (2017) ВВР, 38–39: 380. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17>.

Закон України від 20 листопада 2012 р. № 5499-VI. «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17#Text>.

Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>

Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналітична доповідь (2012) Ред. Т.П. Авраменко. НІСД, Київ, 35 с. www.niss.gov.ua.

Мазур І. (2020) Кадровий потенціал медичної галузі забезпечить ефективні реформи. Ваше здоров'я, 21 лютого. <https://www.vz.kiev.ua/iryna-mazur-kadrovij-potentsial-medychnoyi-galuzi-zabezpechyt-efektyvni-reformy/>

Мазур І.П., Вахненко О.М. (2020) Моніторинг основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2019 рік. Oral and General Health, 1 (1): 11–16.

Мазур І.П., Надутий К.О. (2020) Медичні кадри України: аналіз за 2018 рік. «Здоров'я України 21 сторіччя», 2 (471): 22–23. <https://health-ua.com/article/45965-medichn-kadri-ukrani-analz-za2018rk>.

Мазур І.П., Надутий К.О. (2020) Медичні кадри України: аналіз за 2018 рік. (Продовження). Здоров'я України 21 сторіччя», 3 (472): 22–24. <https://health-ua.com/article/46295-medichn-kadri-ukrani-analz-za2018rk-prodovzhennya>.

Медичні кадри та мережа закладів охорони здоров'я системи МОЗ України за 2018–2019 роки (2020) Ред. Заболотько В.М., Стешенко І.Є., Харкевич Л.Б. Київ.

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 р. № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18>.

Наказ МОЗ України від 23.02.2000 р. № 33 «Про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я». http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20000223_33n.html.

Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.

Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні за 2018–2019 роки (2019) Ред. Кучер Я.О., Київ.

Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 р. № 70/1 Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року. https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/Agenda2030_UA.pdf

Указ Президента України №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>.

HUMAN RESOURCES OF THE HEALTH CARE SYSTEM: BRANCH STRUCTURE OF MEDICAL WORKERS IN 2019

I.P. Mazur¹, V.M. Zabolotjko², I.Ye. Steshenko²

¹Shupyk National Health University of Ukraine, Kyiv

²Center of Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine, Kyiv

Summary: *The article presents a systematic analysis of the staffing of the medical industry. The analysis of the number of doctors in Ukraine by specialties was conducted in accordance with the order of the Ministry of Health of Ukraine № 446 of February 22, 2019. In 2019, the health care system of Ukraine employed 184 713 doctors of all specialties and 330 322 junior specialists with medical education in institutions of various forms of ownership. According to the nomenclature of medical specialties submitted in the order, there are 129 specialties of doctors in Ukraine, namely: I. Internal medicine (17 specialties, 52 016 doctors), II. Surgery (18 specialties, 41 016 doctors), III. Pediatrics (25 specialties, 18.243 doctors: 8966 pediatricians, 9277 doctors-specialists), IV. Dentistry (6 specialties, 24 622 doctors) and V. Others (58 specialties, 34.831 doctors), as well as 13 985 interns. Provision of doctors in institutions various forms of ownership amounted to 44.3 people per 10 thousand population of Ukraine, nurses — 79.2 people per 10 thousand population. The preparation and adoption of the state program of staffing the health care sector in Ukraine will save the labor force of the medical sector and have a positive impact on the health of the nation.*

Key words: *doctors, junior specialists with medical education, security, branch structure of staffing.*

Адреса для листування:

Мазур Ірина Петрівна,
04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 9
Національний університет охорони здоров'я
України імені П.Л. Шупика,
кафедра стоматології,
Факс: (044) 486-00-22;
E-mail: irina.p.mazur@gmail.com

Отримано 21.01.2021